

Dubnový výlet na Zbraslav.

Přijeli jsme na náměstí ve Zbraslavi s úmyslem, alespoň částečně projít zajímavá místa z její historie, trochu vzdálené minulosti i současnosti.

Krátce jsme se seznámili s historií osídlení vltavské kotliny a změnami v čase, jak šla jednotlivá století. Výrazného rozvoje se Zbraslav dočkala až dlouho po třicetiletých válkách v 1. polovině 18. století. Teprve v roce 1967, byla povýšena na město a v roce 1974, připojena ku Praze.

Pro tentokrát jsme vynechali zámek, klášter, pivovar i cukrovar, církev i politiku, to bychom při dnešním aprílovém počasí na náměstí přimrzli. A my jsme se přišli především projít.

Vydali jsme se tedy přes dolní část náměstí do ulice U Malé Řeky k nemovité kulturní památce vile Růže, je to zde jedna z nejhodnotnějších staveb z počátku 20. stol. Navíc stojí v krásné zahradě v níž vyniká významný strom, Metasekvoje Čínská, dvojkmenná, opadavá. Je označován jako živá fosílie. Dlouho se myslelo že vyhynula před sedmdesáti miliony let. V roce 1942 však byla náhodně objevena v odlehlé části Číny. Zdejší strom je starý 55. let a zatím vysoký 20. metrů.

Metasekvoje čínská během vegetačního období vystřídá tři barvy zelenou, žlutou a barvu mědi.

Stoleté stáří není na vile Růže vidět. Celou vilu zdobí keramické detaily.

Od vily Růže je to k další zbraslavské zajímavosti, jednomu ze dvou místních divadel jen pár kroků. Divadlo Jana Kašky, je součástí Městského domu a bylo postaveno z popudu členů amatérského loutkového souboru Rolnička. Zdaleka však nejde jen o soubor pouze loutkový. Tady nás Marie seznámila se zajímavými akcemi, pořádanými k významným událostem.

Ani k další zajímavé stavbě jsme necestovali daleko. Ottova vila. V roce 1919 ji vyprojektoval architekt Otakar Novotný pro známého pražského nakladatele. Vila je ve vynikající kondici, obklopená z obou stran neméně pěknou zahradou a vše doplněno sochařskou výzdobou.

Ottova vila ozdoba Zbraslavi.

Při přecházení rušné ulice jsme téměř přehlédli na protějším domě **Zbraslavskou madonu**, možná si ji zpětně vybavíte. Je to zbraslavská ochránkyně, nezmínit ji, by nám místní asi neodpustili.

K tomu co jsme do této chvíle viděli je potřeba dodat důležitou informaci, vše stojí v záplavové zóně, pouze pár centimetrů nad hladinou Vltavy. Proto zde při posledních záplavách voda dosahovala většinou až do prvních pater obydlí. Většina staveb je krásně opravena, nebezpečí však nepominulo. Tak právě tyto pěkné ulice hyzdí zřejmě nezbytná, téměř třímetrová protipovodňová zeď. Snad pohled na ni v budoucnu vylepší vysazené popínavé druhy zeleně.

I ti kteří s námi tentokrát na výletě nebyli, si Zbraslav většinou vybaví jako jeden velký kopec směřující k Cukráku. Návrší Havlín se stejnojmenným hřbitovem je jenom o něco nižší. Stoupání od Vltavy se tedy nevyhneme, pokud jej chceme navštívit. Marie, která Zbraslav dobře zná, nás vede nahoru rozumným obloukem, kopec jsme si tak trochu rozložili a ještě cestou něco uvidíme.

Na vybraném místě, které nelze přehlédnout je postaven pomník Mistra Jana Husa. Skutečně krásná bronzová socha od ak. sochaře J.F.Žáka, symbolizující upálení. Za války měla být roztavena. Těsně před zničením, ji z německého skladu někdo ukradl a do konce války ji ukrýval. Tak stojí opět na svém místě.

Opět, jenom o ulici dál je Husův Sbor. Kostel Církve Husitské, další zbraslavská zvláštnost. Není u nás, ani ve světě moc kostelů přestavěných z obyčejného obilního špýcharu. Přestavbu v letech 1938-1940, zdarma, na vlastní náklady navrhl a také provedl, tehdejší zbraslavský starosta, profesí architekt.

Vrch Havlín se stejnojmenným hřbitovem, kostelem sv. Havla a vyhlídkovým pavilonem Karlův stánek, je z jižní strany obklopen višňovým sadem, od severu lesem a je to jistě příjemné místo k vycházkám a odpočinku.

Kostel sv. Havla stojí dnes již uprostřed stále se rozšiřujícího hřbitova a je již zdaleka viditelnou dominantou Zbraslavi. Zmínky o něm sahají až do roku 1115. Postupně byl přestavován v románském slohu. Právě jeho románské zdivo se podařilo při opravách fasády zvýraznit. V současné barokní podobě kostela výborný nápad, líbilo se nám to. Kostel byl zavřený a tak nás trochu mrzelo že jsme se nemohli podívat na vzácný renesanční oltář z 15.stol. vyřezaný ze dřeva neznámým umělcem. Až doma jsem zjistil že oltář je z bezpečnostních důvodů uložený v depozitu Národní galerie.

Zvýrazněné staré románské zdivo je dobře vidět na spodní části věže sv. Havla.

Samotný hřbitov Havlín je rozdělen na starší takovou klasickou část s pomníčky a pomníky tak jak to většinou bývá, a druhou, která mu zajistila označení nejhezčího pražského hřbitova. Nejhezčí je právě na jaře. Žádný mramor nebo žula ale nejrůznější nízké skalničky, vřesy a tisíce vysemeněných petrklíčů na pěkně upravené louce.

Takový je rozkvetlý Havlín.

Jako na většině hřbitovů i tady spočinuly známé osobnosti. Nejnavštěvovanější je jistě hrob Jaromíra Vejvody, autora polky Škoda lásky. Té byl v roce 2000 udělen titul Hit roku. Tady nám Marie připomněla že Jaromír Vejvoda pocházel z hudebně založené rodiny. Jeho otec byl kapelníkem a Jaromír brzy po něm převzal taktovku. I jeden z jeho tří synů Josef, je pokračovatelem hudební tradice rodiny a jsou tu i jeho vnučky Monika-skladatelka a dirigentka, Zuzana-herečka, ty správné geny se asi museli projevit.

Ze hřbitova, za ještě přijatelného deště ale nepříjemného větru jsme došli k vyhlídkovému altánu Karlův stánek. Ocenili jsme že konečně byly vykáceny náletové stromy, které znemožňovaly to, proč byl tento altán na nejvyšším místě Havlína postaven. Nerušený výhled na střechy zámku, zámecký park, Prahu a břehy Vltavy.

Dál nás čekal již jen prudký sestup do ulice Vladislava Vančury. Na pokraji lesa je umístěna jeho busta, přímo v sousedství Vančurovi vily. Tu si nechal navrhnout od svého přítele architekta Jaromíra Krejčara. Ten, pro svah pod lesem s krásným výhledem na Vltavu a protější vrch Závist, zvolil projekt v puristickém stylu, s nímž měl velké problémy s místním stavebním úřadem. Po průtazích nakonec vila byla postavena a byla v ní dokonce i ordinace jeho manželky Ludmily, lékařky. Vančura byl také lékař, ale upřednostnil dráhu spisovatele a později i politika.

Že se usadil právě na Zbraslavi vyplynulo z jeho lásky k Vltavě, k malým plovárnám mezi Davlí a Zbraslaví, proplouvajícím parníkům a vůbec životu kolem vody. Půvabný román a snad ještě lepší film, i díky nedostižným výkonům jeho hlavních představitelů Rozmarné léto, vznikl právě ze zážitků na těchto plovárničkách.

Jeho život ukončila okupace našeho státu. Radikální politické názory neunikly gestapu, to si pro Vančuru přišlo přímo do vily v květnu 1942, a téměř okamžitě byl v červnu na stělnici v Kobylisích popraven. Je to smutný příběh.

Se stále zhoršujícím počasím se vracíme na zbraslavské náměstí a první pomoc před blížící se sněhovou vánicí nám nabízí restaurace „Škoda lásky“.

Jestli jsme na hřbitově vzpomněli hudební tradice Vejvodovi rodiny, tak tady v hospodě která je také tak trochu muzeem s fotografiemi a obrázky na zdech se přímo nabízí vzpomenout jak vlastně jeho nejslavnější píseň vznikla.

Bylo to v roce 1927, když převzal roli kapelníka po svém otci. Vtíravá melodie se mu stále vybavovala a když se líbila i členům jeho kapely, zařadili ji do svého repertoáru pod názvem Modřanská polka. Sedm let se nedělo nic. Zkrátka obyčejná písnička. Potom ji Vejvodovi otextoval textař Vašek Zeman. Nyní teprve píseň dostala ty správné grády: *Škoda lásky kterou jsem tobě dala, ty mé oči,
dnes bych si vyplakala.....*

Píseň která ve světě měla takový úspěch a v mnoha státech se domnívali že vznikla zcela jistě u nich , tak když ji Vejvoda nabídl hudebnímu nakladatelství dostal za ni úsměvných 150 korun.

V hospodě která byla vrácena v restituci Vejvodovým synům, jsme přečkali vydatné sněžení a asi tak nějak stylově, náš trochu studený a větrný výlet zakončili.

Závěrem se ještě vraťme k nádhernému filmu Rozmarné léto. Jistě k jeho úspěchu přispěla jedna z účastnic našeho výletu Jiřina, i když jenom jako komparsistka. Pokud se přímo nedostala do titulků, bude to zaznamenáno alespoň v naší kronice.

2.dubna 2015, v kronice se pokusil napsat to co jsme viděli Mirek,
cestu po Zbraslavi připravila Maruška Kučerová
a na fotkách vše zvěčnila Jiřina Žipková.